

SLOVENKA

Glasilo slovenskega ženstva

St. 1.

V Trstu 2. januarja 1897.

Letnik I.

Slovenka.

Slovenka sem ; Slovenka me rodila
 Je majka dragomila.
 Dolžnosti moje dobro so mi znane :
 Pred Bogom vsegomočnim klanjam glavo,
 I njemu pojem slavo,
 Ki sam gospod veseljnosti prostrane,
 V slovensko je deželo
 Postavit mi zibelo.
 Za Bogom narod ! Njemu le goreče,
 Dokler v prsih živo mi trepeče,
 Sreč zvesto ostáni.
 Ž njim rádila, ž njim čú ila, trpela ;
 Ž njim žalostna, vesela ;
 Ž njim tekla v boj, ko treba bo mu brani ;
 Ž njim slavna in ponosna,
 Če vračala se bodem zmagonosna !
 A ko odvrne Bog nam dneve b jne,
 In tekle ure bodo nam pokojne,
 Z družicami, ko ptica v mladi vesni,
 Prepevala slovenske bodem pesni ;
 Otrokom svojim razkladála číne
 Junakov slavnih drage domovine ;
 Sejála v mlada srca seme zdravo,
 Učila spo:tovati majko Slavo,
 In ne se vragov malodušno bati ;
 Nositi po koncu glavo.
 Ljubiti na vsikdar svoj jezik zlati ;
 Značajnosti jeklene
 Učila z vzgledom mlade bom Slovene.
 In kedar tujec pride mi pred vrata
 Ponujat mi česti, veselja, zlata,
 Da le svoj narod zatajim, nikoli
 Te neprenosne boli
 Ne prouzročim dragi majki Slavi.
 Prebóde naj me prej, naj me obglavi,
 A jaz, nikdar v nesramno trgovino

Ne bom spravljala, ne, svetinj breze nih ;
 Značajnost — jezik — narod — domovino !
 Ostanem pri Slovenih ;
 Nazaj, tujin ! Navzgor tekó naj reke,
 A izlajalka jaz ne bom na veké !
 Slovesen je naš dan. Pozor, sestrice !
 Povzdignimo desnice ;
 Po šifni domovini naj razlega,
 Iz sre kipečih svet: se prisega,
 Da vse mladice, deve vse in zenke
 Do konca dni ostanemo Slovence !

Zamejski

Če torej hočeš, premila slovenska mati, da
 bodeš prava olikovalka svojega naroda in sa-
 donosna vzgojiteljica zlate svoje dece, jemlji
 rada sloven ko knjigo v roke.

Ivan Jemeršič.

Evo vam, mile sestre, drage Slovenke list, kate-
 rega ste si želele. Našo idejo so pozdravljali nekateri
 pristréno, nekateri veselo, a drugi vsaj prijazno. In če se
 je tudi komu zdela nepotrebna množitev slovenskega ča-
 sopsija, ideja je bila vendar dobra, spoznal je, da navzlic
 razmerno velikemu številu časopisov, utegne list koristiti
 prav mnogo, ako ga bode seveda naše ženstvo podpiralo
 in čitalo.

Nekateri dobro misleči in dobro hoteči rodoljubi in
 pisatelji izrekli so prav poštenim namenom svojo bojazen,
 da bode listu nedostajalo dobrih, v resnici kaj vrednih
 spisov. Ali moj Bog ! Saj imamo poleg izvrstnih pisateljev,
 ki so obečali sodelovati, še mnogo dam, ki so sposobne
 za pisanje.

In o kolikih stvareh piše baš ženska lahko ! Koliko
 predmetov daje jim življenje dom, otroci, šola in društvo !
 Saj ni nikjer in nobeni zaukazano, da mora pisati baš o

to ali ono; piši, razpravljaj, kar te veseli najbolj, a piši takó, da bode zanimalo tudi druge!

Nekateri so nam izrekli svoje pomisljike radi naročnic. Ali moj Bog! Bi li ne bila sramota, da bi vse slovensko ženstvo (brez naročnikov tudi ne bode) ne moglo vzdrževati enega samega, takó cenega lista?

V vseh ženskih podružnicah družbe sv. Cirila in Metoda je okoli 3000 družabnic, med temi bode jih vendar toliko zavednih za stvar, da bode list osiguran. Bila bi res prava sramota za slovensko ženstvo, ako bi list hiral radi nedostajanja naročnic. Ali tudi *čitati* bodo morale Slovenke svoj list, in, ne kakor se čestokrat dogaja, da leži cel kup nerazrezanih in še zapečatenih listov tam kje na mizi, če ne celó v kakem kotu.

„Sedanji vek imenuje se vek čitanja kakor je bil v starih časih vek govorništva. Ali žalibog! mnoge naše matere vzamejo prej v roke kake nemške, francoske ali italijanske romane in novele nego slovensko knjigo“, — toži župnik Jemeršič v znani svoji knjigi. Slušajte, Slovenke drage, svet slavnega pesnika, ki pravi:

— „Svoje — tujem svedj predpostavljajte,
Svoje hudje — bolje je no tujje
Izvezeno, resam podkičeno...“

Čitajte, ker ljubite čtivo, le čitajte tudi v tujih jezikih ali čitajte najprej to, kar se vam nudi v vašem, da se same vnamete za stvar in jo potem širite v svojih krogih!

Ako ne boste poznale našega slovstva, naših knjig, naših pisateljev ter ne našega lepega jezika, ne boste mogle biti nikdar oduševljene iz srca za Slovenstvo. Kakó bi se tudi mogle oduševljati za to, česar ne poznate, kakó ljubiti jezik, če ne poznate njegove lepote, če se ne znate razgovarjati v njem, kakó bi mogle ljubiti narod, kateri vam je tuj in kojega ne umejete? Žal, da je bilo do zdaj v Slovenkah takó; izobražale so se v drugem, tujem duhu, za svoj rod in dom prihajale so le na veselice in ples, ker so takó hoteli njihovi očetje — Slovenci.

Nadejamo se, da skoro poremo: ti časi so za nami!

Višja dekliška šola v Ljubljani morala bode popraviti te nedostatke in „Slovenki“ bode tudi namen opozarjati naše ženstvo naj bode národno, naj bode — slovensko! Zakaj bi se ponašale in šopirile s tujim perjem?

— — — I tudjim se paunite perjem

Kraj svojega perja, zlatoperja...

očita zopet pesnik in svari, da bi nas mogle ponosne „tudjinke“ radi tujega perja „pr'jekoriti“ in da njihov ukor bi upičil kakor kača.

Najprej svoje, a zatem tuje, tako delajo vsi narodje in zakaj bi baš naš narod ljubil bolj tuje nego svoje?

Dokler sami ne ljubimo svojega, dokler se sami ne potegujemo za svoje z vsemi silami, dokler sami ne spoštujemo sebe in svojega naroda, svojega jezika, šeg in svojega slovstva, zaman bo izdihovanje po napredku!

Možje da, naši možje so se že čestokrat izkazali z

idealno, požrtvovalno ljubeznijo do naroda, delujejo in bojujejo se še, žrtvujejo časa in imetja ali žal, da je bil, je in bode ves njihov trud zastonj, ako si ne pridobi tudi ženstva za svoje ideje.

Pri razpošiljatvi „Pozivov“ na Slovenko pisal nam je naš ženjalni Aškerc med drugim tudi to:

„Čeprav imamo mi Slovenci brž preveč ko premalo časnikov, vendar mora vsak pameten človek pripoznavati važnost Vašega podjetja. Če bode Vaše žensko glasilo prinašalo dobrih člankov in bode spretno uredovano, utegne veliko koristiti izobrazbi našega ženstva. In to ženstvo naše je res sila zaostalo!

Kaj pa čitajo takozvane meščanske dame? Domača literatura jim je španjska vas.

A govoriti o važnosti ženske izobrazbe, reklo bi se vodo v morje izlivati.

Žensko vprašanje je jedno najvažnejših vprašanj tudi za nas.

Ako hočemo napredovati v svetovni omiki, napredovati mora vspešno z moško inteligencijoj tudi ženska, drugače smo zgubljeni.“

V drugem pismu pa zopet:

Pozabiti ne smete, da boste izdajali „Slovenko“ ravno za — Slovenke in ne morda za Poljakinje, Čehinje ali Rusinje, ki so svoje slovenske sestre daleč daleč prebitile v marsičem. Ali Vas bodo mogle in hotele razumeti vaše lepe Slovenke in pojmiti Vaš plemeniti namen? Ali Vas bodo dovolj podpirale gmotno in duševno? Bojim se tudi jaz kakor G., da pojde težko. Toda ne obupajte, nego pogumno na delo!

In drug uzoren duhovnik, visoko naobražen filozof in umetnik zajedno nam je pisal:

„Vest o novem ženskem listu me je zeló razveselila. Dobro došel — na mnogaja leta! Vi dobro veste, koliko važnost pripisujem Slovenkam za prepород našega vedno šepajočega in v temi in negotovosti tavajočega naroda. Stokrat sem že rekel, da ostane brez podlage in brez trajnega vspeha vse možko delovanje in ves napor rodoljubov, ako ženske posebno inteligenca ne bodo odločno narodne. Prva vzgoja je vsa v njih rokah in baš ta, prva vzgoja je odločilna.

Ako vcepi že mati mlademu otroku v rahlo srce ljubezen in veselje do naroda in do njegovih svetinj, potem je narod rešen.

Mnogo dobrega nam prinese višja dekliška slovenska šola v Ljubljani, kakor nalašč o pravem času pride še Vaš list.

Izvrstno! Zdrav bode moral biti, eleganten, posebno naroden in — slovansk. Vsega ne bode možno doseči že v prvem letniku; počasi a dosledno in napredno. Čestitam in želim najboljšega vspeha!“

Tretji, ljubeznjivi pisatelj spisov za mladino, odgovarjaje na „Poziv“ je vskliknil veselo:

„Slovenko“ radostno pozdravljam. Upam, da jo pozdravijo vsi Slovenci, osobito pa Slovenke z veseljem, s kakoršnem sem jo jaz!“

Urednik uglednega leposlovnega lista odgovoril je brzo na dopisnici: „Bog živi „Slovenko“, ideja imenitna.

A vnet rodoljub odzval se je „Pozivu“ takó-le: „Srčno želim, da se skoro rodi „Slovenka“ — mati rodoljubja snujoča krog domačega ognjišča načrt za načrtom, kakó obvarovati deco pred tujimi navali. „Slovenka“ naj nosi žar domovinske ljubezni tja, kjer vlada sedaj še nebriznost za naše narodne svetinje ali pa celo sovraštvo do njih. „Slovenka“ bodi vzbujevalka n a r o d n e g a p o n o s a med našim ženstvom, ona bodi prorokinja znaneča nam svetlejšo bodočnost. V to ime bodi iskreno pozdravljena!“

Ne mogle bi „Slovenke“ bolje priporočati nego so jo priporočili imenitni in izkušeni možje slovenski v svojih pismih, iz katerih smo posnele njihove krasne pozdrave in priporočila.

Toda ne samo naši možje, tudi naše narodne dame pozdravile so vest o našem listu z oduševljenjem.

Obilo vzpodbuje in laskavih besed ter obetov, da nam pomorejo, poslale so nam skoro vse imenitnejše ljubljanske dame. Navajati iz vseh njihovih ljubeznivih pisem, bilo bi predolgo. Idealno navdušena, izobrazena narodnjakinja pisala je nekako takó-le:

„Vaše pismo sem prejela in radostno pozdravila „Slovenko“. Da ste se odločile izdavat list tako potreben našemu ženstvu, odobravati in podpirati mora vsaka zavedna domorodkinja. Težko breme ste si naložili toda neustrašenost in dosedanja delavnost na literarnem polju nam je porok, da bode novi list častno vršil svojo nalogo. Dobó se pač tudi tu ljudje, ki porekó, da je še prezgodaj in da je treba čakati, ker ne bode dovolj izobrazenega ženstva in sto družih pomislekov. Začeti je treba enkrat, saj smemo računati na podporo od strani možkega razumništva, kateremu je dolžnost podpirati nas. Da so naše dame takó malobrižne za vse stvari, ki se tičejo našega naroda, da so one, ki se prve klanjajo vsakemu tujemu uplivu, je rakana v našem narodnem življenju in skrajni čas je, da se ta rana ozdravi. Nemške šole kvarijo mnogo, ali napačna domača vzgoja ter vedno čitanje nemških knjig napravlja mnogo večjo kvar. S pomilovanjem gleda marsikatera gospica na slovensko knjigo in jo prezira, ker ne ve za domače bisere. Imenitno nalogo buditi, kazati na lepoto našega jezika, vzbujati veselje do domačih pisateljev in pisateljic, dramiti zaspanke, vtrjati mlačneže to bodi „Slovenki“ namen. Zatorej pozdravljen bodi prvi ženski slovenski list, dobro nam došel!“

Sklepamo: Vi vsi, ki soglašate z nami podpirajte nas, a ve Slovenke drage, pomislite, da ako bode list sijajno vspeval, bode vaša čast, ako bode pa hiral... sramota.

Uredništvo.

Triglav.

Spisal idealist.

„Warum denn in die Ferne schweifen?
Sieh', das Gute liegt so nah!“

I.

V Gracu, v znanem hotelu „Wien“ so sedeli trije Slovenci, vsi mladi, vsi lepi. Videl si jih ondi vsak večer,

vedno za isto mizo in vedno na istih stolah. Prišli so skupaj točno ob 7. uri ter odšli istotako skupaj točno ob 3/10. In kadar so prišli, zašumelo je mej natakariji: „Triglav“ je tu! — Sedeli pa so vedno tako, da so videli v prvo sobo tik veže ter mogli iz dalje namigavati si s pikantnimi dekliči, ki so hodile ukusno načičkane z velikimi, pisanimi, ilnatimi vrči po pivo ali pa z brušenimi steklenicami po vino za svojo gospodo. Tako je bilo pri mizi „Triglava“ vedno dosti smehu in govorjenja. In kako tudi ne? — „Triglav“ je bil dvotipen, šaljiv in ljubezniv do vedno poredno se nasmihajočih modernih Heb, katerim se je nepopisno dobro zdelo, da so „doktorji“ toli prijazni z njimi, preprostimi, slabo plačanimi, a mnogo trpečimi služkinjami. Kadar je zašel k „Triglavu“ kak slovenski pomarančar ali kostanjar, nagromadil se je v hipu sredi mize izbor najlepših in najboljših, rdečih in rumenih naranč ter cel kup dišečega maronija. Potem pa se je začelo bombardiranje lepih deklet, ki so vrišče in hihitaje lovile po zraku leteče pomaranče in kostanje, pa ometavale koketno izbegovaje svoje napadovalce z lupinami in luščinami.

Seveda je tako idilično zabavanje veseljaškega „Triglava“ vznemirilo in razkačilo marsikaterega filistra, ki je hotel v miru prebavljati svoje „ledice“ ali „jetrca“ tam v kotu za svojim „Abend-„Blattom“ poleg vrčka piva. Nu, „Triglav“ se ni brigal za godrnjače, nego se grohotal in ometaval veselo svojo pot.

O, ta mladina!

II.

In zopet so sedeli na svojih stolah v hotelu „Wien“. „Triglav“ se je prav vrnil z velikonočnih počitnic. Vse je ostalo pri starem: stoli, miza, natakariji, punice zvrči in s steklenicami, pomarančarji in kostanjarji, prijatelj Ciril, prijatelj Anton., toda prijatelj Ivan je bil spremenjen popolnoma. Ni se smejal s tovarišema, ni se šalil s punicami, le jedva nasmihal se je, sicer pa molčal ter razmišljeno strmel v svojo časo.

„Pa kaj ti je zlomek? ga je vprašal končno Ciril, širokopleč, visok mladenič lepe Rubensove glave in krasnih brk. „Že ves večer molčiš! Ali imaš domotožje?“

Ivan se je le melanholično nasmehnil, pa molčé dvignil svojo kupo k ustom. Odgovoril ni ničesar.

„Vraga, menda vendar nisi zaljubljen!? — Boga mi, držiš se kakor Romeo, ko je moral zapustiti Julijo radi slavca!“ se je norčeval Anton.

„Prosim, radi škrjanca!“ je zinil Ivan. „Sicer pa — končno — slavac ali škrjanec — dejstvo je, da sem res zaljubljen!“

„Ah! — Kaj? — Torej zaljubljen? — Ha, ha, ha! — Beži, beži! Ti pa zaljubljen! — Za koliko tednov? Pomisli vendar, kaj poreče Malči!“

Ivan pa je naslonil svojo kodravo glavo na roko otožno se smehlja, pa molčé čakal, da ga nehata oštevatí ogorčena prijatelja. Potem pa je dejal:

„Vsak po svoje! Tudi jaz bi dobil kedaj morda bogato krasotico, kakoršna je vama idejal. Nu, sedaj ne pustim Manice za ves svet, za žensko krasoto celega

Gradca! Manica mi je najlepša in najbogatejša, dasi nima ničesar. Njo hočem vzeti za ženo, le njo, zakaj samó z Manico bom našel vso srečo“.

„A če te zapusti tvoja Manica?“ ga je naglo vprašal Tone.

„Ah, to ni možno! Ona me ne...“

„Pa recimo: če te zapusti!“

„Potem... potem... kaj vem? — menda zblaznim! — menda skočim v vodo, pod vlak, da se končam!“ je odgovoril Ivan, lica pa so mu zažarela in plave, sanjave oči so se mu zaiskrile.

Prijatelj pa sta se zagrohotala.

„Oh, ti si bolan! — ti nisi več normalen! — O, o, daleč si že padel! — Obžalujem te! Ubožec!“

In še dolgo sta se rogala Tone in Ciril svojemu tovarišu, ki pa je nehal braniti se ter ju je konečno le poslušal, kakó se oženita onadva, praktična prijatelja...

„Fuit Ilión, fuimus Troes... sedaj pa je minilo vse! Ne čudita se, zakaj res je, da sem našel pretekle počitnice dekleta, katero ljubim resno in premišljeno, katera ljubi i mene!“

„Ali je lepa?“ je vprašal Ciril.

„Lepa? — Ne vem. Menda ne. Prijeten obrazek ima in blaga, plemenita in izobrazena je... ah! — da bi jo poznala vidva!“

„Ali je bogata?“ je poizvedoval Anton, zvijaje si novo cigareto.

„O ničesar nima!“ je odgovoril Ivan ter se nekam plaho ozrl po tovariših.

„Nič nima!? — In ti si zaljubljen... ah, beži! — ne bodi prismoda!“ ga je zavrnil Anton.

„Zakaj pa? Kako si čuden!“

„Niti lepa, niti bogata... boga mi! — grozen ukus! Ne umejem te“, se je odzval Ciril z rahlim zaničevanjem v tonu govora.

„Kaj me brigata lepota in bogastvo!“ se je branil Ivan, ravna je si svoje plave kodre. Bil je blede, vitek mladenič z jedva vidnimi brčicami. „Obojega ni treba k sreči. Manica je učiteljica...“

„Oh, oh, učiteljica! — emancipirana učiteljica!“ je strmel Anton, gladé si kratko rdečo brado. Nosil je nanosnik.

„Ha, oprósti Ivan: ti si bedak!“ je dostavil Ciril, zavihnil brke ter izpraznil čašo. „Kaj pa boš z učiteljico? Kaj li zna? Gospodinjiti? Nič! Kuhati? Nič! Samó na „abecednik“ se razume, sicer nič in nič! Ne bodi tepec! Napihnjene beračice vendar ne boš jemal. Še celó krijlo za poroko jej boš moral kupiti sam! A s čim? Hoj, pomisli, pa ne bodi tolik idealist!“

„Dà, dà, ti si slep idealist!“ mu je pritegnil Ciril. „Domisljuješ si, da boš mogel živeti ob sami Manični ljubezni, ob Manični srčni plemenitosti in izobrazenosti! Kaj plemenitost! Denar, to je glavno za srečen zakon, zakaj ob krulcih, zelodeh in scefranih rokavih — prokleta! — se neha vsa poezija.“

„Takó je; dobro si povedal!“ pritrjeval je Tone in junaško pil. „Zaljubljenost je neumnost. Hvala Bogu, da vsaj tega ne poznam!“

„Jaz tudi ne!“ je pritaknil naglo Ciril.

„To pa rečem“, je nadaljeval Tone, „to pa rečem: če se bom kdaj navezal na kako babnico...“

„O, prosim govori malo finejše!“ ga je karal Ivan. „... če bi se zmotil kdaj s kakim dekletom, morala bo imeti lep obraz, kipno rast, predvsem pa vsaj trideset tisočakov!“

„Takó je, takó je! — Brez lepote in brez denarja pa ženske resno niti ne pogledam“, je modroval Ciril ter gladil brke.

(Pride še).

Želja in nada.

V duši mi trepeče želja,
Zreti mu v oči sanjave:
Zopet iz srca nestrpno
Plo vé zdih za njim v daljave

Ko se astri cvet razvije,
Predno roža se razsuje,
Prišel bode v kraje naše
Zabil tu dežele ptuje.

Bolest.

Do srca bolest mi šine,
Kot bi pičila me kača,
Kedar rodna sestra moja
Ježfk moj mi s tujim vrača

Še solzami mislim na-te,
Zvesta in uesrečna mati,
Lepa mati domovina,
In na-te moj jezik zlati.

Vida.

Mladostne sanje

spisal Vanda

Moja dobra Zorka!

Dva tedna sta že prešla, odkar se ne vidiva, draga mi prijateljica; dva tedna že odkar sem ostavila rojstveni kraj, odkar sem se poslovila od prelube obitelji, poslovila od vseh predragih mi prijateljev, ki so me spremlili v domačo cerkev — k poroki. Ker se ne povrnem še tako hitro s svojim soprogom v hišo, kjer bodem odslej gospodinjila, ker vem, da se ne snideva še tako kmalu, hočem ti vsaj zabeležiti par vrstic. Draga mi Zorka! Ti poznaš vso mojo prošlost, znan ti je vsak dogodljaj iz mojega življenja, in ravno zato nočem ti niti sedaj, četudi soproga, prikrivati ničesar. Vedno sva si bili najboljši in najiskrenejši prijateljici, kakoršni hočeva tudi ostati. S tem le pismom vred dobiš tudi moj dnevnik, katerega sem vzela radi neke tajne sile s seboj. Gotovo se čudiš in radovedno povprašuješ: Čemu mi bode njen dnevnik? zakaj ga pošilja meni?“ — Evo mojega odgovora: Popreči hočem ti sebi in svojemu Stankotu nekaj neprijetnega. On bi se gotovo razveselil najdenega dnevnika, a ne toliko njegove vsebine, kajti ista bi ga storila gotovo nesrečnega. Radi tega ga pošiljam tebi, da mi ga shraniš, dokler se ne vrnem. Prečitaj ga in gotovo uvidiš, da ravnam pametno, kajti čemu bi z njim ogrenila življenje svojega soproga? Gotovo si misliš, da sem poleg svojega dobrega moža srečna. Al, oh Zorka, jaz — jaz vendar nisem srečna bodem še le, ako pozabim njega — Davorina! Upala sem vedno, da pozabim prvo ljubezen, upala, da pozabim tudi onega, ki mi jo je vsa-

dil v srce, onega kateri je še vedno mojemu sreču najdražji.

Nekaj posebnega se mi je dogodilo, kar hočem tu zamolčati, dobro vede, da je v mojem dnevniku bolje narisan. Čitajte, zveš kaj se je godilo oni trenotek v mojej duši. Sodi me kakor hočeš! Ako me ne sodiš prestrogo, spoznaš lahko, da Dragica ni baš srečna, vendar znam prikrivati vse to. Zadovoljnost, sreča in ljubezen sije mi menda z obraza, ko slonim z glavo v naročji svojega moža, katerega imam rada, dasi ne morem pozabiti njega Radovana.

Dovolj naj ti bode za danes. Vsaj še ne vem, kako mi je bilo mogoče zabeložiti toliko, med tem, ko ne daleč od mene sedi Stanko, čitaje časnike. Gotovo meni, da tebi svoji prijateljici, opisujem vso srečo, katero uživam na njega strani.

Z njegovimi pokloni prejmi najsrčneje pozdrave in poljube svoje

Dragice.

O ženski osvoboji in družinski sreči.

Prava svoboda je zavest dobro spolnjenih dolžnostij in pridobitev k temu potrebnih zmožnostij.

Če govorimo o ženski emancipaciji — ženski osvoboji — imamo v mislih socialno stanje sedanjega ženstva — osobito stanje samostojnega, za kruh se borečega ženstva.

Kakor pri drugih, naobraženejših narodih vzbudilo se je i v nas Slovencih vprašanje o socialnem stanju ženstva.

„Narodno življenje nima trdne podlage brez narodnega ženstva“ pise naš Stritar.

Zgodovina pa nam kaže, da je po socialnem stanju ženstva, soditi narod po njegovem napredku, njegovi omiki, kajti znana resnica je, da narodi, ki ne priznavajo ženski pristojne veljave, životarijo v temi, surovosti in izprijeni omiki.

Kakoršno ženstvo, takšno družbinsko življenje naroda. Pomanjkanje enakorodnega, naobraženega ženstva, pogrešek družbinskega življenja je izpodkopalo klasično helenstvo, kajti čimbolj se je ojačilo moštvo in povzdignilo v vzorne junake, tolikanj se je skrbelo za omiko ženstva in tragična posledica je bilo podivjanje moštva — propad naroda.

In pri nas v Slovencih? Dovzeten narod kakor je more pogrešati naobraženega ženstva. A vendar skrbi se v nas mnogo, mnogo premalo za izobraženje ženskega spola. Tudi v nas se bode kmalu prikazal globok prepad med žensko in moško naobrazbo in posledica bode . . . ?

Uže sedaj je mnogo opazovati v naših družbah. Mož ne govori z žensko pametnega pogovora. Ali se ji laska — ali pa se čisto odteguje nje družbi. Redkokje opazuješ, da bi mož govoril svoji ženi o svojem delo-

vanji . . . „Saj mu žena ni enakorodna po mislih, saj ni sposobna ga umevati!“ In ako se srečata z žensko, ki je užila nekoliko višjo naobrazbo — brrr, to je pa emancipirana ženska, ta se pa ne bode slepo klanjala mojim nazorom, moji učenosti — — — Emancipirana je pri nas vsaka, kolikortoliko naobražena ženska, in z imenom emancipacija zanesli so se i v nas nazori o ženskah s pretiranimi, blaznimi zahtevami — nazori o emancipiranih ženskah zlega pomena.

To napačno naziranje je nastalo iz dveh vzrokov: 1) ker večina ljudij, ki se čutijo poklicane, da sodijo o vsem, kar umó in ne umó, volijo v to svrhu napačna stališča, stališča, katera jim nikakor ne odpirajo jasnega razgleda na stvar; 2) je vzrok, vseobča človeška slabost: pretiravost. Vse se nam kaže skozi to povečšalno steklo — tudi ženska emancipacija.

Izvirni pomen besede — emancipacija — osvobojenje samega sebe (slov. izraz je dokaj milejši) kaže na nekdanjo postavno osvobojo dece od varuštvá starišev. Ženska osvoboja pomeni nje osvobojo od postavnega varuštvá možá.

Uzrok temu slednjemu je dejstvo, da žene v zakonu le prečestokrat prehudo trpé ob krivičnosti in nezasluzeni trpkosti moževi, pred katerimi ne da bi jo branila postava (skoro, da jih še provzročá) in vsled katerih trpi sreča zakonska.

Drugi vzrok so težkoče, ovire, ki se stavljajo samostojnim, za kruh se borečim ženskam v njih poklicu.

Kar se tiče prvega vzroka, izreči moramo — v opravičenje ali v obsodbo? — resnico, da k nesrečnemu zakonu treba vedno *dveh* popačenih značajev. Pri takih žalostnih družbinskih razmerah ne iščimo uzroka drugod, nego pri posameznikih, kateri v odločilnem trenotji niso spoznali in uvaževali važnosti koraka — resnobe življenja.

Samostojna ženska nima opore, nego svojo misel, svoj razum, svojo razsodnost. Slobodno mora misliti, razumevati, razsoditi pota, po katerih ji je hoditi. — Kakšne napore telesnih moči, kakšne dušne boje jo to stane, vé ona sama.

Brezvestnost hujškačev, ki so omejali medsebojno zaupnost mej ženstvom in moštvom, so krivi napačnih nazorov o ženski osvoboji. Drugače pa: katera ženska — bi uničevala ugled svojega soproga, brata sorodnika, prijatelja, znanca, rojaka — v očéh dece, domačinov, sorodnikov, ptujcev, sovražnikov?

Vsaka ženska dobro vé, da prava družbinska — zemeljska — sreča obstoji le v medsebojnem spoštovanju, v spoštovanju brez laskanja in preziranja, v spoštovanju, katero se izraža v zvestobi, vestnem spolnjevanju dolžnostij in — v zaupanju. Mož, ki hoče biti čistan, ne bode storil koraka, ki bi utegnil omajati zaupanje njegove žene, dočim ga bode nje zaupanje vodilo, krepilo in tešilo tudi v slučajih, ako ni dosegel stavljenih si smotrov. Dvignilo ga bode iz prepada, kamor ga je dovedla sovražnikova roka.

Kjer se govori o znamenitem možu — omenja se matere, katera ga je vzgojila — soproge, ki mu je bila

tovarišica na poti življenja; — kjer propada mož, tam je prvo vprašanje: kakšna je njegova žena? —

Sreča, katera pospešuje napredek v človeštvu — izvira jedino le iz rodbinske sreče — iz mejsebojnega spoštovanja in ljubezni njenih članov. Ta ljubezen procvita le tam, kjer je mati — gospodinja — kós svoji nalogi. Ta ljubezen ima svoj izvor v besedah: mati, hči, sestra . . .

Kdor toraj hoče pripomoči k tej sreči, dela naj po možnosti v prospéh rodbinske sreče; dela naj na to, da se osvobodí žena, osvobodí v pravem pomenu besede: osvobodí po izomiki!

Po tej osvoboji — emancipaciji — teži slovensko ženstvo!

Bog z nami — in z Vami, ki ste nam prijatelji!

Slovenka.

Pomagajmo družbi sv. Cirila in Metoda.

Spisal L. Svetec.

Res posebne vrednosti mora biti naš slovenski narod. Vsi naši sosjedje okoli in okoli, posebno pa Nemci in Lahi bi si ga radi prilastili in srde se in črte nas samo za to, ker se držimo svoje narodnosti in se ji ne damo odtujiti. Še tako se ti naši ljubeznjivi sosjedje spozabljaajo v svoji narodni pohlepnosti, da oni, ki visoko časte svoje rodoljube in zaničujejo tiste, ki so nemarni za svojo narodnost, z največjim sovražtvom napadajo vsakega našega narodnjaka; odlikujejo pa in do nebes povzdigujejo naše narodne odpadnike.

In kako iznajdljivi so ti naši narodni nasprotniki v pomočkih, da bi dosegli svoj namen in kolikor mogoče mnogo naših ljudi ujeli v svoje narodne mreže. Znano je, da so dosedanje naše vlade bile nam Slovencem kolikor mogoče malo prijazne, a podpirale so povsod, kar se je dalo, naše nasprotnike. Vendar tem pohlepnežem vladna podpora še ni zadostovala. Osnovali so si svoj „Schulverein“ in svojo „Legio nazionale“, ki napravljata med nami Slovenci zasebne nemške in laške otroške vrtove in šole, sicer s pretvezo, da skrbita za nemške in laške otroke, kar je pa smešno, zakaj za te je že brez tega, kar najbolje preskrbljeno, temveč kar je iz dejanja očitno, le s tem namenom, da lovita va-nje slovenske otroke in jih potajčujeta.

Ali moremo mi Slovenci to počenjanje naših narodnih nasprotnikov mirno gledati? Nikakor ne! Saj nam uprav oni sami kažejo, kolike važnosti je narodnost. kako je treba zanjo poganjati se in žrtvovati. Ako imajo Nemci in Lahi svoj „Schulverein“ in „Legio“, imamo mi družbo sv. Cirila in Metoda. Ako nemške in laške gospe in gospodičine z veseljem in ognjevitostjo delajo za svoji omenjeni družbi, ki sta nepotrebni, ki delata le krivico; koliko raji in s koliko svetejšim ognjem bomo me Slo-

venke skrbele za našo družbo, ki nikomur ne dela krivice, ki brani le svoje in varuje kolikor more slovensko dečo grdega narodnega odpadništva.

Ako naši nasprotniki kažejo na veliko število svojega naroda in se bahajo s svojo kulturo, nas to ne bo motilo; tudi Slovenstvo povsod napreduje in Slovan povsod brate ima. Če oni delajo za germansko in italijansko prihodnost, hočemo me delati in živeti za prihodnost Slovansko!

Čuvajte se opekline!

Spisal F. Göstl.

Pri velikem številu vsled opeklin ponesrečenih, katere sem imel priliko opazovati v dunajski obč. bolnici — saj ga ni tedna v letu, v katerem ne bi došlo po več slučajev nevarnih in po največ smrtnih opeklin, — uveril sem se, da pripada njih ogromna večina ženskemu spolu, (a takoj za temi je največ otrok), — ter da je v največ slučajih bila nesreča pouzročena vsled nepaznosti ali malomarnosti. Ker imajo ženske največ opravila z ognjem v gospodinjstvu, in ker se njih krila mnogo lažje unamejo nego možka obleka, razjasnjeno nam je njih pretežno število pri ponesrečenih; a nebrižnost za otroke in to, da si oni ne vedo pomagati v sili, pojašnjuje nam zopet relativno veliko število ponesrečb pri otrocih.

Opekline pouzročajo neznosne bolečine; one včasih zapuste trajne poškodbe ali kazenja, one pa tudi, zlasti ako so bile močne in razširjene, pouzročijo smrt ponesrečenčevu. Tem žalostneje je to, ako zadeva krivda ponesrečenca samega ali njegovo oblizje, ter ako si morajo dotičniki priznati to v svoji vesti.

Ne upoštevajoč onih slučajev, kjer opekline nastanejo po nezgodah, katere preprečiti ni v naši moči, opozoriti hočem le na najnavadnejše slučaje v katerih se greši z malomarnostjo in nepaznostjo. Tu ne velja izgovor, da se sto in stokrat to dogaja brez vseh zlih nasledkov. Nikdar ne pazimo preveč, in primeri se lahko, da se tudi samo jednokratna nepaznost grozno maščuje.

V gospodinjstvu primeri se lahko, da vsled nepaznosti pri kurjavi pade goreče oglje ali les iz ognjišča ali peči na krilo in se to uname. Zato je treba vedno pozornosti pri zalaganju netila v uže goreče ognjišče ali peč. Mnogokrat ulijejo dekile na mokrotna drva, ki se vsled tega nerada užgo, petrolej, da bi bolje vsplamtela. To je zelo nevarno, ker se lahko uname in eksplodira; zato ne bi se smelo to nikdar dogajati. Iz istega uzroka ne sme se priliti petrolej pojemajoči svetilki, predno se ta ne ugasne; in pri ugaševanju svetilk ne sme se luč izpihavati, temveč naj se stenj (doht) odviije. — Večkrat primeri se opekline, ako se svetilka prevrne in petrolej razlije po obleki in uname. Svetilka naj se torej nikdar ne postavlja na parobek mize ali druge neprimerne kraje. Zlasti je treba paziti pri otrocih, ki se naj nikdar ne puščajo sami v sobi, kjer gori na mizi svetilka. Tudi

ako so sicer mirni, primeri se lahko, da pri igranju zadenejo ob svetilke in jo prevrnejo.

S špiritom prigodile so se že tudi nezgode. Mnoge gospodičine imajo navado, da si lase svalkajo, v ta namen gori jim na toaletni mizici špiritna priprava, na kateri si razgrevajo klešče za lase. Primerilo se je že pogosto, da so slučajno zadele ob špiritno pripravo, da se je ta prevrnila na njih krila in so se tako zelo hudo ožgale. -- S špiritom se tudi mnogokrat kuha ali pogreva. Tudi tu se ne sme nikdar priliti gorila, dokler ni ogenj povsem ugasnen, kajti eksplozije so zelo pogoste in nevarne! (Pride še)

Moda in strokoznanstvo.

Spisuje M. Kunc.

V kulturnem razvoju narodov bila je oblačilna umetnost od nekdanj važen in značilen faktor. Pravemu žensstvu, -- to smemo reči, -- pa tudi znaten del življenjske poezije! V šegah ali nošah zrcalilo se je vedno socialno in tudi politično življenje narodov in še danes štejemo, kakor o stavbeni umetnosti razne dobe modnega postanka.

Isto tako ali pa še važnejši pa so oblačilni strokovi v gospodarskem oziru, ker preživljajo nebrojno število ljudstva in pa zato ker oblačila predstavljajo jako znaten del ljudskega premoženja. Če vpoštevamo dejstvo, da rebi človeštvo v obče le troje sredstev ki zadoščajo materialnim potrebam življenja, -- hrano obleko in stanovanje, -- pokaže se nam precej kako važno življenjsko sredstvo obseza naš predmet

Zato je pa tudi kakovost in razlika oblačilnih, nošnji ali modi jako sigurno merilo občnega blagostanja.

Narodom ki težé po samostalnosti, katerim je gospodarska neodvisnost v vseh panogah glavni temelj, tudi ne prezirajo važnosti oblačilnih strok posebno pa se v sedanjem času, ko so te stroke postali predmet svetovne industrije.

Razmere delovanja, proizvajanja in preminjevanja se pa pri nobeni drugi stroki niso toliko predrugačile kakor pri oblačilnih strokah. Tem premembam ki ležijo v toku časa se tudi naš narod ni mogel izogniti.

A če so drugi narodi poskušali prilagoditi se premenjenim razmeram s podvojenimi naporji, zaostali smo pri nas, ker nimamo v povspesjevanje napredka pri teh strokah nikacih sredstev, in ker nam manjkajo celo pojmi, da bi bilo vredno baviti se s tacimi vsakdanjimi vprašanji. Kdor nima pravih pojmov o važnosti oblačilnih strok na narodno-gospodarsvene odnošaje ta naj blagovoli pregledati le nemško strokovno in modno literaturo in videl bode, da so vse druge stroke, ki se tudi obravnavajo na literarnem potu, pravi pritlikovci v primeri z modnimi strokami.

Skoro bi smeli trditi, da mej večjimi narodi, kakor so Nemci, Francozi, Angleži itd., ni hiše v kateri bi se ne našli modni lista in strokovne knjige. Neka monumen-

talna nemška knjiga, namenjena osobito gospodinjam v olajševanje krojaškega dela v domači hiši, dosegla je že blizo 60 izdaj, in je poleg tega preložena v najimenitnejše evropske jezike, (Pride še.)

Ženskim in možkim podružnicam družbe sv. Cirila in Metoda na znanje! Tiskovine od kitic, ki so nabrane iz pesmij naših slovenskih pesnikov in se raoijo lahko pri veseljah (n. pr. za sladtorčke), ki se prirejajo v korist omenjene družbe, je slovensko vodstvo založilo in se iste dobijo pri gospici Ljudmili Rablek-ovi v Litiji (Kranjsko).

Na razpolago so pa tiskovine tudi vsem drugim slovenskim društvom, ki so namenjene napraviti veselice v korist družbe sv. Cirila in Metoda. (Z malim številom sladkorčekor, ki so imeli omenjene kitice, nabralo se je pri odprtju Velikovske šole nad 170 kron za isto.)

Nič več ne damo trgati si od naroda;

Zato me družbo svetega Ciril- Metoda

Iz svoje vse moči povsod podpirajmo,

Pri vsaki priliki za njo nabirajmo!

Slovensko gledališče v Ljubljani. Poleg družbe sv. Mohorja radi katere sme se ponašati naš slovenski narod, kakor pravi Stritar, ponašati se sme sedaj še se svojim gledališčem. Lepo, elegantno, ukusno je že samo na sebi, ako se pa igra in poje v njem takó, da se ne najde boljšega od Trsta pa do Dunaja na vsej progi, potem smejo že biti Slovenci ponosni na svoje gledališče. Posamezne moči so jako dobre, a kar preseniti ljudi, ki prihajajo izven Ljubljane, so krasni zbori. Glasovi so tako čisti, sveži, da jih mora biti človek vesel. V tem, ko se po drugod takó malo ozira na zборе v operah in operetah, da se občinstvo drži kisle takoj pri nastopu pevcev, in komaj čaka, da odpojó, razveseli se zborov v Ljubljani vsakdo po pravici. Da je opereta v Ljubljani tako nenavadno dobra da, tako dobra, kakoršnih v Trstu še ne slišimo, je seveda vsled tega, ker pojó v njej moči, ki pojó tudi v operi. Opera je pa tudi izvrstna vsled predobrih solistov in solistinj, zato naj bode Ljubljana ponosna na ta svoj hram, ki naj bi jej bil vedno takó v čast, kakor jej je sedaj.

Listnica uredništva.

Razni pesniki so nam poslali več pesmi s željo, da bi se iste tiskale na prvi strani lista, ker se v vseh poje slava „Slovenki“ in se v njih izraža voščilo novemu podjetju. Ker se vseh ne more tiskati, prosimo gg. pesnike potrpljenja, da v vsaki številki natismemo po eno. Pesnik Zamejski nam je poslal prvi takoj na „Poziv“ pesen, ki je danes na prvi strani, takrat ko je ideja o listu bila še skoro v povojju.

G. Bil-El. Hvala za poslano; prosimo Vas, da nam ostane veren sodruđnik, a prosimo Vas zajedno tudi, da pišete poljudneje priprosteje. V 1. št. ni bilo prostora, pride prihodnjič.

Vsem častitim gg. sodruđnikom in sodruđnicam iskrena zahvala! Zanimanje za naš list je obče nepričakovano zanimanje pa je v nižjih slojih slovenkega žentva zato prosimo gg. izdelovalce naj pišejo kolikor možno priprosto in naj se ogibljejo citatov latinskih, nemških, italijenskih itd.

Srčna hvala za premnogo voščila da bi list vspeval!

Listnica upravnštva.

Za prvo šte. ni bila še dodelana slika za čelo lista, druga šte. pa izide že z lepo „glavo“.

Prvi in najstareji
fotografično - umetniški zavod
Antona Jerkiča

v Gorici na Travniku št. 11. (poleg nadškofije)
prevzame vsa v fotografično stroko spadajoča dela
do naravne velikosti. Izdeluje nadalje fotografije na
porcelan, na broše (po najnovejši iznajdi), na platno,
na svilo itd. Akvarele in oljnato slike; posnema
po starih fotografijah pomanjševalno ali povečevalno
na najkusejši način. Jamči za neprekosljivo delo.
Cene poštene.

Slovenke!

BRIBICE s podobami

izhaja v Trstu 3 krat na mesec in stane za vse
leto **2 for. 50 novč.** Naročnino sprejema
Miloš Kamušič, Via Romagna št. 20, I. nad.

Vsake vrste
FAMBUKIC

dobivajo se pri tvrdki

J. Stjepušin

Sisak

Genike pošiljam vsakemu na zahtev franko.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

Via Molin piccolo št. 1, I. nadstr. (blizu novega poštnega poslopja, kjer je „Delalsko podporno društvo“.)

Edini in prvi slovenski denarni zavod v Trstu.

Sprejema hranilne vloge vsaki dan in je obrestuje po 4%. — V Trstu ne daje
nobeden denarni zavod tako velikih obresti. — Vsaka hranilna vloga bodisi ve-
lika ali mala obrestuje se po 4%. — Vloga se lahko po 50 novčičev.

Hranilnih vlog je bilo vloženih do 31. decembra	1892.	gold.	17.663-76
	1893.	„	38.245-13
	1894.	„	49.741-66
	1895.	„	74.293-17
	1896.	„	101.734-71

Skupaj gold. **281.678-43**

Tudi po pošti se lahko pošiljajo hranilne vloge in je pridejati 15 novč. za
knjižico. Glavni deleži so po gold. 100, upravni po gold. 10, ki se lahko vpla-
čunjejo v mesečnih obrokih po 1 gold.

Uradne ure so : vsaki dan od 9—12 dop. in od 3—5 pop., ob nedeljah in praznikih pa od 10—12 dop.

List izhaja vsako drugo soboto in stane za vse leto 3 gld.; za naročnike „Edinosti“ pa 2 gld.; posamezne številke se bodo dobivale
v Trstu v tabakarnah: pri Chiozzi in pri g. Lavrenčiču (Piazza Caserma), pri Pipanu (Ponte della Fabbra) in pri Fratniku (Sv. Ja-
kob) po 12 kr. Rokopisi naj se pošiljajo ureadništvu „Slovenke“, naročnina pa upravništvu „Edinosti“ ulica Molino piccolo, hšt. 3, II. nstr.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“. — Izdavatelj in odgovorni urednik **Fran Godnik.** — Tiskarna Dolenc.